

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 23.11.2005
COM(2005) 580 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ετήσια Έκθεση 2004 - (ΕCHO)

{SEC(2005) 1481}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Πτυχές γενικής πολιτικής.....	3
3.	Επισκόπηση επιχειρήσεων ανθρωπιστικής βοήθειας της ΓΔ ECHO	4
4.	Βασικά οριζόντια θέματα.....	7
4.1.	Συμβατικές σχέσεις με τους εταίρους – ΣΠΕΣ	7
4.2.	Σχέσεις με τους σημαντικότερους εταίρους στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, με τους χορηγούς εκτός της ΕΕ και με άλλα κοινοτικά όργανα	8
4.3.	Στρατηγικός σχεδιασμός και οριζόντια θέματα	8
4.4.	Θεματική χρηματοδότηση.....	9
4.5.	Κατάρτιση και μελέτες, επικοινωνία και πληροφόρηση	9
4.6.	Δημοσιονομικοί και ανθρώπινοι πόροι, δημοσιονομικός έλεγχος και αξιολόγηση ..	10
5.	Προοπτικές.....	11

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Γενική Διεύθυνση Επισιτιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – ΓΔ ECHO – είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση των κεφαλαίων που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για ανθρωπιστική βοήθεια στα θύματα συγκρούσεων ή καταστροφών, τόσο φυσικών όσο και αυτών που προέρχονται από τον άνθρωπο, σε χώρες εκτός της Ένωσης. Η εντολή της είναι να διασώζει και να διαφυλάσσει τη ζωή, να μειώνει ή να αποτρέπει τη δυστυχία και τον πόνο και να διασφαλίζει την ακεραιότητα και την αξιοπρέπεια των πληθυσμών των μη κοινοτικών χωρών που πλήττονται από ανθρωπιστικές κρίσεις. Η ΓΔ ECHO έχει αναλάβει τη δέσμευση να παρέχει αυτή τη βοήθεια αποκλειστικά βάσει των αναγκών και να μη την εξαρτά από πολιτικές σκοπιμότητες.

Το 2004 θα μείνει ασφαλώς στη μνήμη ως το έτος του τρομερού τσουνάμι, το οποίο σκότωσε, στις 26 Δεκεμβρίου, 280.000 ανθρώπους σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, στις ακτές του Ινδικού Ωκεανού. Εντούτοις, το 2004, χιλιάδες άλλοι άνθρωποι πέθαναν σε άλλες κρίσεις σε άλλα μέρη του κόσμου, συχνά χωρίς το κοινό να γνωρίζει τη συμφορά τους. Πρόκειται για αυτές που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ονομάζει "παραμελημένες κρίσεις", κρίσεις οι οποίες δεν φτάνουν ή δεν βρίσκονται πλέον στο φως της δημοσιότητας. Ένας από τους στόχους της ΓΔ ECHO είναι να είναι παρούσα σε τέτοιες καταστάσεις καθώς και να ανακουφίζει τη δυστυχία των θυμάτων τέτοιων, συχνά παρατηνόμενων, κρίσεων.

Ενώ εστιάζει στην εξέλιξη των παγκοσμίων ανθρωπιστικών αναγκών, η ΓΔ ECHO συνεχίζει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε οριζόντια θέματα, όπως ο δεσμός μεταξύ επείγουσας έκτακτης βοήθειας και αναπτυξιακής βοήθειας, η ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστροφών, το HIV/AIDS και τα παιδιά. Η παρούσα έκθεση συνοψίζει τις κύριες δραστηριότητες της ΓΔ ECHO κατά το 2004. Στο παράρτημα περιλαμβάνονται λεπτομερέστερα στοιχεία για τις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης μιας επισκόπησης, ανά χώρα, των ανθρωπιστικών δράσεων που υποστηρίχτηκαν από την ΓΔ ECHO.

2. ΠΤΥΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η απάντηση της ΓΔ ECHO στις επείγουσες ανθρωπιστικές ανάγκες εξελίχθηκε σε συνάρτηση με τις αλλαγές των παγκοσμίων ανθρωπιστικών αναγκών το 2004, όπως φαίνεται από την περιφερειακή κατανομή των πόρων της ΓΔ, ενώ ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στις λεγόμενες "παραμελημένες κρίσεις". Για να διασφαλιστεί ότι οι δράσεις της ΓΔ ECHO ανταποκρίνονται στις ανάγκες, το πρόγραμμα εργασίας της βασίζεται στη μέθοδο της παγκόσμιας εκτίμησης των αναγκών (ΠΕΑ). Η μέθοδος αυτή έγκειται στη σύγκριση της κατάστασης που επικρατεί σε περίπου 130 αναπτυσσόμενες χώρες βάσει εννέα ανθρωπιστικών δεικτών (ανθρώπινη ανάπτυξη, φτώχεια, κίνδυνος φυσικών καταστροφών, συγκρούσεις, πρόσφυγες, άτομα εκτοπισμένα στο εσωτερικό της χώρας, υποσιτισμός, θνησιμότητα και συνεισφορές άλλων χορηγών). Οι χώρες που βρίσκονται στο πρώτο τέταρτο της ταξινόμησης της ΠΕΑ είναι αυτές με τις υψηλότερες ανάγκες, οι χώρες που βρίσκονται στο δεύτερο και τρίτο τέταρτο θεωρούνται χώρες με μέσες ανάγκες και αυτές του τελευταίου τέταρτου είναι χώρες με χαμηλές ανάγκες. Κατά συνέπεια, η ΠΕΑ επιτρέπει να εξακριβώνει η ECHO, σε παγκόσμιο επίπεδο, το ποσοστό επιτυχίας της εφαρμογής της στρατηγικής της που βασίζεται στις ανάγκες. Η εφαρμογή αυτής της μεθόδου στα αποτελέσματα του 2004 (κατάσταση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2004), δείχνει ότι το 62% (δηλ. 353 εκατομμύρια ευρώ) των 570 εκατομμυρίων ευρώ που ανελήφθησαν από το κεφάλαιο 23 02 του προϋπολογισμού και από το ΕΤΑ κατανεμήθηκαν σε περιοχές με τις μεγαλύτερες ανάγκες, το 30% (δηλ. 172 εκατομμύρια

ευρώ) στις περιοχές με μεσαίες ανάγκες και λιγότερο από 1,0% (δηλ. 4 εκατομμύρια ευρώ) σε περιοχές με τις χαμηλότερες ανάγκες ("θύλακες ανάγκης"). Το υπόλοιπο ποσό (41 εκατομμύρια ευρώ ή 7%) αφιερώθηκε σε θεματικές δράσεις, τεχνική βοήθεια και δαπάνες στήριξης.

Στο γεωγραφικό επίπεδο, πραγματοποιήθηκε μία αξιολόγηση των επιχειρήσεων της ΓΔ ECHO στη Βόρειο Κορέα, στη Σρι Λάνκα, στη Ζιμπάμπουε, στη Δημοκρατία του Κονγκό και στη Μέση Ανατολή. Επίσης, εξετάστηκαν οι δραστηριότητες που αφορούν την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση των καταστροφών στη Καραϊβική. Στο σύνολο, οι εκτιμητές εκτίμησαν ότι οι δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από τη ΓΔ ECHO σε αυτές τις χώρες και περιοχές ανταποκρίνονται στους βασικούς ανθρωπιστικούς στόχους.

Η στρατηγική βοήθειας της ΓΔ ECHO συνέχισε να εστιάζει σε παραμελημένες κρίσεις. Πρόκειται για τις ανθρωπιστικές κρίσεις που προσελκύουν πολύ λίγο ή καθόλου το ενδιαφέρον του πολιτικού κόσμου ή της κοινής γνώμης και στις οποίες οι άλλοι χορηγοί παρεμβαίνουν λίγο ή διστάζουν να παρέμβουν λόγω των υψηλών κινδύνων που συνεπάγονται. Η ανάλυση και η μεθοδολογία της ΓΔ ECHO για τον προσδιορισμό των παραμελημένων κρίσεων βασίζεται τόσο σε ποσοτικά δεδομένα (έλλειψη κάλυψης από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή χαμηλή στήριξη εκ μέρους των χορηγών σε συνδυασμό με υψηλές ανάγκες), όσο και σε ποσοτικούς δείκτες (επιτόπου αξιολόγηση από τους εμπειρογνώμονες και τους αρμόδιους υπαλλήλους της ΓΔ ECHO). Οι κύριες παραμελημένες κρίσεις και οι υψηλότερες ανάγκες που εντοπίστηκαν το 2004 βρίσκονται στις ακόλουθες χώρες ή περιοχές: Αλγερία (Δυτική Σαχάρα), Δημοκρατία του Κονγκό, Γουϊνέα, Αϊτή, Ινδία, Μυαμάρ/Μπούρμα, Νεπάλ, Βόρειος Καύκασος (Τσετσενία), Ταϊλάνδη (πρόσφυγες από τη Μπούρμα), Σομαλία, Σουδάν, Ουγκάντα και Υεμένη. Κατά τη διάρκεια του έτους, χορηγήθηκαν συνολικά γι' αυτές τις πλέον παραμελημένες κρίσεις 239 εκατομμύρια ευρώ, δηλ. το 42% των 570 εκατομμυρίων που ανελήφθησαν από το κεφάλαιο 23 02 του προϋπολογισμού και του ΕΤΑ.

Η ΓΔ ECHO, σε συνεργασία με τους οργανισμούς και τις ανθρωπιστικές οργανώσεις, επιμένει στην αναγκαιότητα να δημιουργηθεί μία ασφαλής, απρόσκοπτη και ανθεκτική πρόσβαση στον ανθρωπιστικό χώρο. Καθόλη τη διάρκεια του 2004, η ΓΔ μερίμνησε δραστικά και ήταν σε επαγρύπνηση για να διασφαλιστεί ότι ο σεβασμός των ανθρωπιστικών αρχών της αμεροληψίας, της ουδετερότητας και της ανεξαρτησίας παραμένει προτεραιότητα στο πρόγραμμα εργασίας, τόσο των οργάνων της ΕΕ, όσο και στα διεθνή φόρα. Έτσι, σε μεγάλο βαθμό, χάρη σ' αυτή την προσέγγιση, συμπεριελήφθη στο σχέδιο συνταγματικής συνθήκης μία ειδική διάταξη για τη διασφάλιση των ανθρωπιστικών αρχών.

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΗΣ ΓΔ ECHO

Παρά τις κάποιες θετικές τάσεις σε ορισμένες περιοχές, η ανθρωπιστική κατάσταση στο σύνολό της δεν μας επιτρέπει να είμαστε αισιόδοξοι, καθώς οι δυσκολίες εξακολουθούν να συσσωρεύονται. Ο αριθμός των προσφύγων από 10,6 εκατομμύρια, το 2002, μειώθηκε σε 9,67 εκατομμύρια στα τέλη του 2003¹. Ωστόσο, όπως δείχνει η πείρα, όταν οι πρόσφυγες επιστρέφουν έχουν ακόμη ανάγκη από ανθρωπιστική βοήθεια, τουλάχιστον κατά το πρώτο στάδιο μετά από τον επαναπατρισμό τους. Ο αριθμός των εκτοπισθέντων ατόμων στο

¹ UNHCR: Refugees by Numbers (2004 edition) <http://www.unhcr.ch/cgi-bin/texis/vtx/basics/>

εσωτερικό της χώρας υπολογίζεται σε 25 εκατομμύρια² και δικαίως αποκαλείται “η μεγαλύτερη ομάδα ευάλωτων ανθρώπων στον κόσμο”³

Από την “Έκθεση για τις παγκόσμιες καταστροφές το 2004” της Διεθνούς Ομοσπονδίας του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου⁴ προκύπτει ότι ο αριθμός των θανάτων που προκλήθηκαν από τις καταστροφές μειώθηκε, αλλά ο αριθμός των ανθρώπων που επλήγησαν από αυτές αυξήθηκε. Η ανθρωπιστική κρίση που προκλήθηκε στην Ασία από το σεισμό της 26^{ης} Δεκεμβρίου και από το τσουνάμι που επακολούθησε, έδειξε με τραγικό τρόπο το πόσο ευάλωτοι είναι οι πληθυσμοί στις φυσικές καταστροφές.

Το 2004, η συμβολή της ΓΔ ECHO στις ανθρωπιστικές κρίσεις αποτελεί το αντικείμενο 102 αποφάσεων χρηματοδότησης για συνολικό ποσό 570,4 εκατομμυρίων ευρώ, από τα οποία τα 518,2 εκατομμύρια προήλθαν από τον προϋπολογισμό της Επιτροπής και τα 52,2 εκατομμύρια από το ΕΤΑ. Το ποσοστό εκτέλεσης των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων έφθασε σε 100%. Οι χώρες ΑΚΕ ήταν οι κύριοι δικαιούχοι της ενίσχυσης (301,6 εκατομμύρια ευρώ), ακολουθούμενες από την Ασία (111,1 εκατομμύρια ευρώ). Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η γεωγραφική κατανομή της ανθρωπιστικής βοήθειας που χορηγήθηκε δυνάμει των σχετικών αποφάσεων που εκδόθηκαν το 2004 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ):

Μονάδα/Περιοχή	Ποσό	%
ΓΔ ECHO -1: Αφρική, Καραϊβική, Ειρηνικός	301 555	53%
Κέρας της Αφρικής	139 618	
Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών	76 360	
Δυτική Αφρική	37 300	
Καραϊβική, Ειρηνικός, Ινδικός Ωκεανός	19 477	
Μεσημβρινή Αφρική	28 800	
ΓΔ ECHO -2: Ανατολική Ευρώπη, Ρωσική Ομοσπονδία, Μεσημβρινός Καύκασος, Κεντρική Ασία (συμπεριλαμβανομένης της Μογγολίας), Μέση Ανατολή, Λεκάνη της Μεσογείου	90 705	16%
Ρωσική Ομοσπονδία, Μεσημβρινός Καύκασος και Κεντρική Ασία (συμπεριλαμβανομένης της Μογγολίας)	41 850	
Λεκάνη της Μεσογείου και Μέση Ανατολή	48 855	
ΓΔ ECHO -3: Ασία, Ιράκ, Κεντρική και Νότιος Αμερική	123 322	22%

² Global IDP Project: Internal Displacement - A Global Overview of Trends and Developments in 2003 found at http://www.idpproject.org/press/2004/Global_Overview.pdf

³ UNHCR: Internally Displaced Persons, Questions and Answers (2004) <http://www.unhcr.ch/cgi-bin/texis/vtx/basics/>

Μονάδα/Περιοχή	Ποσό	%
Ασία	111 122	
Ιράκ	-	
Κεντρική και Νότιος Αμερική	12 200	
Dipecho – Ετοιμότητα αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών	13 700	2%
Θεματική χρηματοδότηση	19 430	3%
Τεχνική βοήθεια (εμπειρογνώμονες και πάγιες προκαταβολές)	15 300	3%
Δαπάνες υποστήριξης (έλεγχοι, αξιολόγηση, ενημέρωση και επικοινωνία, κλπ.)	6 400	1%
ΣΥΝΟΛΟ 2004	570 412	100%

Κύριες επιχειρήσεις της ΓΔ ECHO το 2004

Στην Αφρική, οι πιο εκτεταμένες επιχειρήσεις πραγματοποιήθηκαν στο Σουδάν/Νταρφούρ. Ο εμφύλιος πόλεμος που ξέσπασε στο Νταρφούρ, το 2003, κλιμακώθηκε δραστικά το 2004. Με άνω του ενός εκατομμυρίου ανθρώπων που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και τα δύο τρίτα του πληθυσμού που επλήγησαν από τη σύγκρουση, η κρίση αυτή θεωρείται από τον ΟΗΕ “η μεγαλύτερη ανθρωπιστική κρίση του κόσμου”. Εκτός από τα είκοσι εκατομμύρια ευρώ που ανεγράφησαν αρχικά στον προϋπολογισμό υπέρ του Σουδάν, ελήφθη επείγοντως μία σειρά αποφάσεων οι οποίες αύξησαν σε 83 εκατομμύρια ευρώ το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που χορηγήθηκε στα θύματα της κλιμάκωσης της σύγκρουσης στην περιοχή του Μεγάλου Νταρφούρ, καθώς και στους πρόσφυγες του γειτονικού Τσαντ. Η ΓΔ ECHO έλαβε επίσης μέρος σε προσπάθειες διεθνούς ευαισθητοποίησης, για παράδειγμα, συμποεδρεύοντας, τον Ιούνιο, στη Γενεύη, σε μία ομάδα έγκαιρης προειδοποίησης χορηγών.

Η γενική ανθρωπιστική κατάσταση στην Κεντρική Αφρική και στην Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών (Μπουρούντι, Δημοκρατία του Κονγκό, Κονγκό Μπραζαβίλ, Κεντροαφρικανική Δημοκρατία και Τανζανία) παρέμεινε επισφαλής, το 2004. Οι διάφορες απόπειρες ειρηνευτικών διαδικασιών στην περιοχή παρέμειναν διστακτικές και χαρακτηρίστηκαν από τις αψιμαχίες στο Μπουρούντι και τις συνεχιζόμενες συγκρούσεις της Ανατολικής Δημοκρατίας του Κονγκό. Εκατομμύρια άνθρωποι επωφελήθηκαν από προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από την ΓΔ ECHO.

Τμήμα του πληθυσμού της υποπεριοχής της Δυτικής Αφρικής υπέστη επίσης τις συνέπειες των συνεχιζόμενων ένοπλων συγκρούσεων και των φυσικών καταστροφών το 2004. Η ΓΔ ECHO συνέχισε να χρηματοδοτεί έργα επείγουσας βοήθειας τα οποία προορίζονταν, ιδίως, για την αντιμετώπιση της εμφάνισης επιδημιών στη Δυτική Αφρική, όπου απειλούνται περίπου 200 εκατομμύρια άνθρωποι.

Στο Βόρειο Καύκασο, η παρατεινόμενη και παραμελημένη ανθρωπιστική κρίση στην Τσετσενία παρέμεινε μία από τις προτεραιότητες των επιχειρήσεων της ΓΔ ECHO το 2004, και η βοήθεια που χορηγήθηκε στα θύματα αυτής της σύγκρουσης έφθασε συνολικά σε 28,5 εκατομμύρια ευρώ. Η ΓΔ ECHO παρέσχε σημαντική βοήθεια για να καλύψει τις ανάγκες άνω των 450.000 ανθρώπων που επλήγησαν από την κρίση, τόσο στο εσωτερικό της Τσετσενίας, όσο και στη γειτονική Ινγκουσετία και το Ντανγκεστάν.

Η κατάσταση στα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη επιδεινώθηκε το 2004, ενώ η ειρηνευτική διαδικασία παρέμεινε στάσιμη. Η επισιτιστική ανασφάλεια ή ο κίνδυνος επισιτιστικής ανασφάλειας αφορούσε το 70% του πληθυσμού, που υπολογίζεται σε 3,8 εκατομμύρια κατοίκους, ενώ περίπου δύο εκατομμύρια άνθρωποι παρέμειναν στη φτώχεια. Το 2004, η ΓΔ ECHO διέθεσε 37,35 εκατομμύρια ευρώ για ανθρωπιστικές επιχειρήσεις υπέρ των παλαιστινίων στα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη καθώς και παλαιστινίων προσφύγων στην Ιορδανία, στο Λίβανο και στη Συρία και προσφύγων από το Ιράκ που στεγάζονταν σε καταυλισμούς στην Ιορδανία και στην ουδέτερη ζώνη μεταξύ Ιορδανίας και Ιράκ.

Μετά το τέλος των μεγάλης κλίμακας στρατιωτικών επιχειρήσεων στο Αφγανιστάν, το 2002, περισσότεροι από τρία εκατομμύρια πρόσφυγες και εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας επέστρεψαν στην περιοχή τους από το Πακιστάν και από το Ιράν. Οι ανάγκες της χώρας παραμένουν, ωστόσο, πολύ σημαντικές. Το 2004, η ΓΔ ECHO χορήγησε 35 εκατομμύρια ευρώ ανθρωπιστικής βοήθειας στο Αφγανιστάν, στο πλαίσιο ενός συνολικού σχεδίου που κάλυπτε όλο το έτος. Επίσης, η ΓΔ ECHO συνέχισε να βοηθά τις πλέον ευάλωτες ομάδες, υποστηρίζοντας ιδίως τον επαναπατρισμό και την επανένταξη των προσφύγων και των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας.

Τέλος, το τσουνάμι το οποίο έπληξε τις ακτές του Ινδικού Ωκεανού, στις 26 Δεκεμβρίου, σκότωσε πάνω από 280.000 ανθρώπους, γεγονός που το καθιστά μία από τις χειρότερες καταστροφές που έχουν καταγραφεί ποτέ. Εκατομμύρια άνθρωποι έμειναν άστεγοι και χωρίς τα προς το ζην. Η ΓΔ ECHO ήταν η πρώτη χορηγός που αντέδρασε, παρέχοντας πόρους σε οργανισμούς που δρούσαν επιτόπου. Έτσι, στις 26 Δεκεμβρίου 2004, χορήγησε 3 εκατομμύρια ευρώ στη Διεθνή Ομοσπονδία του Ερυθρού Σταυρού. Στις 30 και 31 Δεκεμβρίου, εκδόθηκαν δύο αποφάσεις, η κάθε μια από τις οποίες προέβλεπε ενίσχυση 10 εκατομμυρίων ευρώ υπέρ της Σρι Λάνκα, των Μαλβίδων και της Ινδονησίας. Τον Ιανουάριο 2005, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή (το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο) να χορηγήσουν μέχρι 100 εκατομμύρια ευρώ για νέες προσπάθειες ανακούφισης στην πληγείσα περιοχή και, στις 9 Φεβρουαρίου 2005, ελήφθη μία απόφαση για να χορηγηθεί βοήθεια 80 εκατομμυρίων ευρώ στους πληθυσμούς της πληγείσας περιοχής, ιδίως για δράσεις βραχυπρόθεσμης αποκατάστασης. Στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης περιγράφονται αναλυτικά οι επιχειρήσεις σε καθεμία από τις εν λόγω χώρες.

4. ΒΑΣΙΚΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

4.1. Συμβατικές σχέσεις με τους εταίρους – ΣΠΕΣ

Στις 30 Απριλίου 2004, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση για τις δαπάνες διοικητικής υποστήριξης για το 2004, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης μη επιστρεπτέας ενίσχυσης για το 2004 (γραμμή του προϋπολογισμού για μικρές – μη ανανεώσιμες – μη επιστρεπτέες ενισχύσεις για κατάρτιση, σπουδές και δίκτυα στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας). Τον Οκτώβριο 2004, χορηγήθηκαν τρεις μη επιστρεπτέες ενισχύσεις που ανήλθαν συνολικά σε 300.000 ευρώ περίπου.

Προς το παρόν, έχει ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο των προπαρασκευαστικών εργασιών για την εφαρμογή ενός συμβατικού μέσου που καλύπτει ειδικευμένους οργανισμούς των κρατών μελών. Πρόκειται ιδίως για τον προσδιορισμό ορισμένων οργανισμών οι οποίοι μπορούν να επωφεληθούν από αυτές τις νέες διαδικασίες καθώς και του είδους της σχετικής δράσης.

4.2. Σχέσεις με τους σημαντικότερους εταίρους στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, με τους χορηγούς εκτός της ΕΕ και με άλλα κοινοτικά όργανα

Σε διεθνές επίπεδο, η ΓΔ ECHO έλαβε μέρος σε μία σειρά συνεδριάσεων για να συζητήσει σε βάθος με άλλους σημαντικούς χορηγούς θέματα όπως η συρρίκνωση του ανθρωπιστικού χώρου, οι ανθρωπιστικές αρχές και, ιδίως, ο κίνδυνος της μη τήρησής τους σε περίπτωση ενοποιημένων αποστολών του ΟΗΕ, ή ακόμη το πρόβλημα της πρόσβασης σε ορισμένες χώρες το οποίο αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι στον ανθρωπιστικό τομέα.

Πριν από τα τέλη του 2004, πραγματοποιήθηκαν τέσσερις ετήσιες συναντήσεις στο πλαίσιο του διαλόγου στρατηγικού προγραμματισμού με τους σημαντικότερους εταίρους (OCHA, UNICEF, ΠΟΥ και ΠΕΠ).

Στο επίπεδο των κοινοτικών οργάνων, η ΓΔ ECHO παρέμεινε δραστήρια και σε επαγρύπνηση καθόλη τη διάρκεια του 2004 για να εξασφαλίσει ότι η τήρηση των ανθρωπιστικών αρχών παρέμεινε προτεραιότητα τόσο στο επίπεδο των κοινοτικών οργάνων, όσο και στα διεθνή φόρα.

Η ΓΔ ECHO έλαβε επίσης μέρος σε πολλές συνεδριάσεις σε διάφορα επίπεδα στο Συμβούλιο καθώς και στις άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής, όπως στη ΓΔ 'Περιβάλλον' (για θέματα προστασίας των πολιτών) και στη ΓΔ 'Εξωτερικές Σχέσεις' (για τη διαχείριση των κρίσεων) για να επιμείνει στο γεγονός ότι οι ανθρωπιστικές αρχές αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του έργου τους.

Το 2004, πραγματοποιήθηκαν έντεκα συνεδριάσεις της Επιτροπής Ανθρωπιστικής Βοήθειας με αντιπροσώπους από τα κράτη μέλη. Εξάλλου, η ιρλανδική και η ολλανδική προεδρία διοργάνωσαν δύο άτυπες συναντήσεις της Επιτροπής Ανθρωπιστικής Βοήθειας, οι οποίες αφιερώθηκαν η μία στις ανθρωπιστικές αρχές και η άλλη στη σχέση πολιτών/στρατού.

4.3. Στρατηγικός σχεδιασμός και οριζόντια θέματα

Το 2004, η ΓΔ ECHO κατάρτισε τη στρατηγική της για το 2005 η οποία βασίζεται στην εκτίμηση των αναγκών παγκοσμίως και στην ανάλυση των παραμελημένων κρίσεων.

- Διασυνδέσεις ανάμεσα στην ανακούφιση, την αποκατάσταση και την ανάπτυξη (LRRD): Η ΓΔ ECHO συνέχισε το έργο της με τη διϋπηρεσιακή ομάδα σχετικά με αυτό το θέμα. Σημειώθηκε ικανοποιητική πρόοδος σε πολλές από τις 15 χώρες και περιοχές που επελέγησαν ως πιλοτικές περιπτώσεις το 2003. Η εφαρμογή των στρατηγικών διασύνδεσης παρέμεινε μία σταθερή προτεραιότητα σ' αυτό τον τομέα, ενώ σημειώθηκε αξιοσημείωτη πρόοδος σε χώρες όπως η Αγκόλα, το Τατζικιστάν και η Καμπότζη. Σχετικές λεπτομέρειες παρουσιάζονται στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

- Παιδιά: Η ΓΔ ECHO έδωσε μεγαλύτερη έμφαση σ' αυτή την οριζόντια προτεραιότητα. Το 2004, 66 περίπου από τις 102 αποφάσεις χρηματοδότησης και 79 συμβάσεις επικεντρώθηκαν ή συμπεριέλαβαν δραστηριότητες που συνδέονται με τα παιδιά (π.χ. θεραπευτική διατροφή,

εμβολιασμός, επανένταξη των παιδιών στρατιωτών), για συνολικό ποσό 46 εκατομμυρίων ευρώ (26 εκατομμύρια ευρώ το 2003).

Το 2004, η ΓΔ ECHO κατάρτισε επίσης ένα σχέδιο εσωτερικών κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν τα παιδιά που πλήττονται από ανθρωπιστικές κρίσεις καθώς και ένα μηχανισμό αναφοράς που να της επιτρέπει να αξιολογεί με μεγαλύτερη ακρίβεια το εύρος και τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων υποστήριξης των παιδιών της ΓΔ ECHO.

- Ετοιμότητα αντιμετώπισης και πρόληψης καταστροφών: Η ΓΔ ECHO έλαβε συνολικά 16 αποφάσεις χρηματοδότησης οι οποίες περιλαμβάνουν στήριξη για δραστηριότητες σχετικά με την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστροφών. Η ΓΔ ECHO χορήγησε στήριξη συνολικού ποσού 360.000 ευρώ για την Παγκόσμια Διάσκεψη του Kobe, για την περιστολή των καταστροφών, διάσκεψη που διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια εκστρατεία για την περιστολή των φυσικών καταστροφών. Επίσης, η ΓΔ ECHO κατέβαλε πολύ σημαντικές προσπάθειες το 2004 για να ενισχύσει τις διεθνείς πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της περιστολής των φυσικών καταστροφών, ιδίως, μέσω της ανάπτυξης του Παγκόσμιου Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης σε περίπτωση φυσικών καταστροφών σε συνεργασία με το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για το συντονισμό των ανθρωπιστικών υποθέσεων (UN OCHA) και το Μεικτό Κέντρο Ερευνών της ΕΚ (420.000 ευρώ).

- Νερό: Το νερό προστέθηκε στις προτεραιότητες του προγράμματος εργασίας της ΓΔ το 2004. Έτσι, η ΓΔ ECHO προέβη σε κλειστή πρόσκληση υποβολής προσφορών για να εξετάσει τα θέματα που συνδέονται με την ύδρευση και την αποχέτευση στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας. Το έργο προβλέπεται για το 2005.

Προχωρώντας πέρα από τον αρχικό της στόχο, η ΓΔ ECHO προέβη επίσης σε μία εξέταση της προσέγγισης της στο θέμα του HIV/AIDS.

4.4. Θεματική χρηματοδότηση

Η θεματική χρηματοδότηση αποτελεί ένα νέο τρόπο συνεργασίας με τις διεθνείς οργανώσεις και επιβεβαιώνει τη δέσμευση της ΓΔ ECHO να συνεργαστεί με τους οργανισμούς των ΗΕ και τον Ερυθρό Σταυρό για να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Το 2004, η ΓΔ ECHO συνήψε θεματικές συμβάσεις με την OCHA (4 εκατομμύρια ευρώ), για να βελτιώσει τη διαχείριση των πληροφοριών της, με τον ΠΟΥ (3,5 εκατομμύρια ευρώ), για να στηρίξει την δράση του στον τομέα της υγείας σε περιπτώσεις κρίσεων και με το ΠΕΠ (WFP) (4,5 εκατομμύρια ευρώ), για να ενισχύσει την ικανότητά του να εκτιμά τις ανθρωπιστικές ανάγκες στον τομέα των τροφίμων. Εξάλλου, η ΓΔ ECHO υποστήριξε τις δραστηριότητες προστασίας των παιδιών της UNICEF (2 εκατομμύρια ευρώ) καθώς και την ενίσχυση των ικανοτήτων επείγουσας παρέμβασης της οργάνωσης (5,4 εκατομμύρια ευρώ), χάρη σε μία σειρά μέτρων, όπως η εκ των προτέρων διάθεση βασικών φαρμάκων και ειδών πρώτης ανάγκης.

4.5. Κατάρτιση και μελέτες, επικοινωνία και πληροφόρηση

Η ΓΔ ECHO διοργάνωσε συνολικά 42 κύκλους κατάρτισης στο νέο νομικό πλαίσιο που διέπει τις σχέσεις της με τους εταίρους της. Οι κύκλοι αυτοί διήρκεσαν συνολικά 77 ημέρες και τους παρακολούθησαν 904 συμμετέχοντες.

Η ΓΔ ECHO συνέχισε να υποστηρίζει ενεργά το Δίκτυο Ανθρωπιστικής Βοήθειας (NOHA), το οποίο, σε συνεργασία με επτά πανεπιστήμια, προσφέρει διεπιστημονικό δίπλωμα μονοετών μεταπτυχιακών σπουδών.

Κατά το 2004, η ΓΔ ECHO διοργάνωσε μία σειρά δραστηριοτήτων για να κάνει γνωστές τις αξίες, τις αρχές και τις πρακτικές επιτεύξεις της κοινοτικής ανθρωπιστικής βοήθειας, με ποικίλες δημοσιεύσεις και εμφανώς αναρτημένες αφίσες καθώς και με οπτικοακουστικά προγράμματα που παρουσίαζαν το έργο της. Μία από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις πληροφόρησης του έτους ήταν η “Ημέρα Αλληλεγγύης των Νέων” που παρουσιάστηκε σε 540 νέους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με μεγάλη επιτυχία.

4.6. Δημοσιονομικοί και ανθρώπινοι πόροι, δημοσιονομικός έλεγχος και αξιολόγηση

Η ΓΔ ECHO έχει επίσημα συστήματα για την τακτική παρακολούθηση των δημοσιονομικών πληροφοριών και την παροχή κατάλληλων πληροφοριών σε θέματα διαχείρισης. Συγκεκριμένοι δημοσιονομικοί δείκτες έχουν ενσωματωθεί σε ένα γενικό πίνακα αποτελεσμάτων. Οι ανθρωπιστικές δραστηριότητες υπόκεινται σε δημοσιονομικούς ελέγχους, τόσο στα κεντρικά γραφεία, όσο και επιτόπου. Κατά τη διάρκεια του έτους 2004 ολοκληρώθηκαν συνολικά 145 λογιστικοί έλεγχοι ή βρίσκονται υπό εξέλιξη στα κεντρικά γραφεία των ανθρωπιστικών οργανώσεων και διενεργήθηκαν 32 επιτόπιοι έλεγχοι.

Όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους, το προσωπικό της ΓΔ ECHO, το 2004, αριθμούσε 172 μέλη, από τα οποία 146 μόνιμους υπαλλήλους και 26 εξωτερικούς. Η ΓΔ ECHO έλαβε ορισμένα μέτρα που στόχευαν στην εφαρμογή της πολιτικής ανθρώπινων πόρων σύμφωνα με τη μεταρρύθμιση της Επιτροπής.

Ο διοικητικός προϋπολογισμός της ΓΔ ECHO ανήλθε σε 2,2 εκατομμύρια ευρώ το 2004. Το ποσό αυτό χρησιμοποιήθηκε για την πρόσληψη εξωτερικού προσωπικού, την κάλυψη διοικητικών δαπανών στις αποστολές, την κατάρτιση, τις συσκέψεις και τις συνεδριάσεις και την πληρωμή εμπειρογνομόνων και μελετών.

Η ΓΔ ECHO πραγματοποιεί περίπου δέκα αξιολογήσεις των επιχειρήσεων της ετησίως. Το 2004, ξεκίνησαν αξιολογήσεις για τη Βόρειο Κορέα, τη Σρι Λάνκα, τη Ζιμπάμπουε, τη Δημοκρατία του Κονγκό, τη Μέση Ανατολή και την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών στην Καραϊβική. Ξεκίνησαν θεματικές αξιολογήσεις για θέματα που αφορούν άτομα εκτοπισμένα στο εσωτερικό της χώρας, την ασφάλεια, την ύδρευση και την αποχέτευση. Επίσης, ανατέθηκε η σύνταξη ενός εγγράφου εννοιολογικού πλαισίου για το HIV/AIDS. Εξάλλου, η ΓΔ ECHO προέβη σε αξιολογήσεις της IFRC (Διεθνής Ομοσπονδία των Εταιριών του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου) και της ΝΚΟ "Δράση κατά της Πείνας".

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ‘Χρηστή Ανθρωπιστική Χορηγία’, η ΓΔ ECHO επανεξέτασε τα θέματα ασφάλειας για τις ανθρωπιστικές οργανώσεις. Η επανεξέταση αυτή κατέληξε στη δημοσίευση ενός γενικού οδηγού ασφάλειας, ενός καταλόγου κατάρτισης σε θέματα ασφάλειας και μιας έκθεσης για την ασφάλεια. Τα έγγραφα αυτά έχουν συνταχθεί για να βοηθήσουν τις ανθρωπιστικές οργανώσεις να αναλάβουν τις ευθύνες τους σε θέματα που αφορούν τις ανάγκες ασφάλειας τόσο του εκπατρισμένου όσο και του τοπικού προσωπικού τους. Στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης περιλαμβάνονται οι λεπτομέρειες όλων των οριζοντίων δραστηριοτήτων.

5. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το 2004, η ΓΔ ΕCHO εφάρμοσε ενεργά μία πολιτική αυστηρής προσήλωσης στις θεμελιώδεις αρχές και αξίες της ανθρωπιστικής βοήθειας, δηλ. στην ουδετερότητα, την αμεροληψία και την ανεξαρτησία. Σήμερα, η αυστηρή τήρηση αυτών των αρχών είναι σημαντικότερη από ποτέ, δεδομένου ότι παρατηρείται μία ανησυχητική τάση, αφενός, σε θεσμικό επίπεδο, όπου ορισμένες πολιτικές δυνάμεις τείνουν να θεωρούν την ανθρωπιστική βοήθεια ως μέσο εξωτερικής πολιτικής ή διαχείρισης των κρίσεων και, αφετέρου, επί τόπου, όπου οι ανθρωπιστικές οργανώσεις γίνονται οι ίδιες ο στόχος των εμπόλεμων παρατάξεων.

Για τη ΓΔ ΕCHO, ο καλύτερος τρόπος να διατηρηθεί ο “ανθρωπιστικός χώρος” είναι να συνεχιστεί η τήρηση των αρχών της Χρηστής Χορηγίας οι οποίες συμφωνήθηκαν στη Στοκχόλμη στις 16-17 Ιουνίου 2003 και επιβεβαιώθηκαν τον Οκτώβριο του 2004 στην Οτάβα (π.χ., χορήγηση βοήθειας βάσει των αναγκών). Επίσης, είναι σημαντικό να υπάρχει μέριμνα για υψηλής ποιότητας βοήθεια και για τη διατήρηση διαφανούς διαλόγου με άλλους βασικούς φορείς, σε διμερή και πολυμερή ανθρωπιστικά φόρα. Η πείρα από τις πρόσφατες κρίσεις στο Αφγανιστάν, στη Μέση Ανατολή, στο Ιράκ, στο Νταρφούρ και αλλού δείχνει ότι η τήρηση αυτών των αρχών είναι απαραίτητη για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, για τη διατήρηση της πρόσβασης στους πληθυσμούς που την έχουν ανάγκη και για την εγγύηση της ασφάλειας και της ίδιας της ζωής των εργαζομένων στον ανθρωπιστικό τομέα.